

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2465
Izda se razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri, Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din, Oglasi po ceniku, Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.409

Vzroki in povodi naše gospodarske krize

DVIGANJE IN SKRIVANJE DENARJA TER NEZDRAVO VARČEVANJE.

Med tem, ko se je svetovno gospodarstvo pričelo že davno prej nevarno rušiti, je naše jugoslovansko gospodarstvo še trdno vztrajalo na svojih starih, čeprav že močno oslabiljenih pozicijah, in bi bilo gotovo vztrajalo tudi še dalje, če bi mu ne bili zadani nekateri usodni udarci prav iz same državne sredine, iz prebivaštva samega. Prvi tak udarec je bil lanski naval na banke in druge denarne zavode, katerega je povzročil brez potrebe padec angleške funta, na katerega naš promet ni tako usodno navezan, kakor nekaterih drugih držav. Brez vsakega premisleka so tedaj vlagatelji dvigali svoje vloge in odnašali denar domov, kakor da bi bil v primeru padca kurza ali razvrednotenja v skrinji bolj varen kakor v banki. In da se nite daj z zasnimi odredbami še pravočasno zaustavilo to nesmiselno početje, bi nas bila zadela najhujša gospodarska katastrofa. Od tedaj do danes se je položaj nekoliko popravil, popolnoma pa še vedno ne.

S tem, da je bil denar odtegnjen iz prometa, je bil zadan drugi nevarni udarec vsemu našemu gospodarskemu razvoju. Namesto da bi cirkuliral in množil gospodarstvo, kakor je njegova naravna naloga, je v velikih količinah spravljen doma, pri posameznikih. Ne vloga se ne v nepremičnine ne v posle, ne kupujejo se efekti, ne nabavljajo se zlato in tudi ne drugi dragoceni predmeti, ki bi se v primeru padca vrednosti denarja mogli zametati za tujo valuto. Odklanja se kapital za zasebne investicije, tudi za one, ki niso odvisne od svetovne gospodarske krize. Za naš denar je sicer zelo častno, da ga ljudje tako cenijo, da ga skrivajo v najbolj varnih kotičkih svojih hiš, a v bistvu pomenja to ogromno škodo in povečanje splošne gospodarske in socialne bede.

Strah pred vlaganjem denarja v kakršenkoli posel, pa tudi v najbolj varen, povzroča brezposelnost, a ta nalaga državi in javnosti težko nalogo socialnega skrbstva, ki obremenjuje vse, brez izje-

me. Za brezposelne mora nekdo skrbeti, ta skrb pa pomeni nov davek, ki ga moramo plačevati bodisi preko državne uprave, bodisi preko samoupravnih in zasebnih pomožnih akcij. To pa ni samo pri varčevanju gotovo zdrava stvar, posebnost je bila glavna postavka, ki je spodjedla temelje angleškega državnega proračuna. Razravnoteženju državnega proračuna pa je sledila težka politična kriza, preosnova carin in odprava zlate valutne podlage. Lastnost in namen kapitala je pač, da je v večnem obtoku in prometu in da se, če ne najde zaposlitve na enem mestu, seli na drugo. Mirovanje kapitala je zato smrt gospodarstva! Da pa je pri nas še dosti skritega, t. j. mirujočega kapitala, je na najlepši način pokazalo žigosanje tisočdinarskih bankovcev. Neki banatski kmet je prinesel kar 5000 takih bankovcev, drugi 3000 itd. Kmet je bil vedno konservativen in nezaupljiv, zato se mu niti ni moglo toliko čuditi, čuditi pa se je treba, da delajo enako tudi nekateri trgovci in drugi pridobitniki.

Vsemu temu pa se je naposled pridružil še poziv k štednji. Varčevanje je podlaga solidnemu napredku posameznika in način za pridobitev večjega ali manjšega imetja. Če se izvaja normalno, je varčevanje gotovo zdrava stvar, posebno če ne postane negacija vsake investicije, vsake podjetnosti posameznika ali skupine, odnosno družbe. Toda naše sedanje pretirano in nesistematično varčevanje rodi pri nas iste posledice, kakor dviganje denarja iz bank in skrivanje po skrinjah. S tem smo namreč prišli tako daleč, da ničesar več ne kupujemo in se kljub vsem potrebam zadovoljujemo s starimi oblekami, čevlji, pokrivali, opremami itd. in tudi novih hiš več ne gradimo. Tako nezdravo varčevanje ubija že vso našo trgovino in obrt, a jemlje tudi državi velik del njenih dohodkov, izvirajočih iz poslovnega prometa.

Tako vidimo, da smo glavne pogoje za sedanje težko krizo dali sami in jih bomo morali sami tudi odstraniti!

Stotisoč mož v borbi za Šanghaj

JAPONCI ZAVZELI KIJANGVAN. — JUNAŠKA KITAJSKA OBRAMBA. — BOJNA SREČA JE OPOTEČA. — VELIKE IZGUBE.

LONDON, 22. februarja. Iz Šanghaja poročajo, da so japonske čete zasedle kraj Kijangvan. Velika bitka, ki je trajala včeraj ves dan, je bila nenavadno krvava. Pri spopadih je sodelovalo 25.000 japonskih in 70.000 kitajskih vojakov. Japonci so že v soboto prvič zavzeli Kijangvan, a so jih Kitajci z energičnim protinapadom zopet potisnili nazaj. Tekom dneva se je položaj še večkrat menjal. Japonci so kraj obstreljevali z ladij, kopnega in iz zraka. Japonci so se borili s Kitajci za vsako ped zemlje.

Rezultat prvih velikih bojov je za Japonce razmeroma ugoden, ker jim posest Kijangvana omogoča nove operacije na dve strani. Na severu se drže Kitajci še vedno v Vusungu, na jugu pa od Čapeja do severnega šanghajskega kolodvora.

Po zmagi pri Kijangvanu je japonski poveljnik general Ujeda premestil svoj glavni stan v severno predmestje, v poslopje vseučilišča Futan.

ŠANGHAJ, 22. februarja. Boji med Kitajci in Japonci se danes nadaljujejo. Vojna sreča se naglo spreminja. Nekaj časa so Japonci, nekaj časa pa Kitajci v ofenzivi. Kitajci branijo svoje položaje nepričakovano hrabro in junaško in dobljajo neprestano ojačanja iz zaledja. Za trdnjavo Vusung so se vneli novi boji, in dasi je že vsa v razvalinah, je Kitajci nočejo zapustiti. Vsak japonski naskok odbijejo z golimi bajoneti. Izgube so zelo velike.

Davi so pričeli Japonci trdnjavo zopet obstreljevati s težko artiljerijo. Prav tako srditi boji se bljejo tudi za Čapej, kjer bombardirajo Kitajci japonske položaje s svojimi topovi. Tudi tu so japonske izgube zelo velike.

LONDON, 22. februarja. Po poslednjih vesteh iz Tokia, ne bo japonska vlada v doglednem času poslala v Šanghaj nobenih novih čet. Zunanji minister Jošizava je izjavil, da so čete, ki se sedaj bore v Šanghaju, same dovolj močne, da zlomlijo kitajski odpor. V slučaju, če bi nastopile tudi formacije maršala Čangkajška in podprle čete 19. kitajske armade, bodo Japonci premagali tudi te in razbili vso kitajsko vojsko v področju Jangcekianga.

ŠANGHAJ, 22. februarja. Poveljnik kitajske 19. armade, general Šitajkaj, je dejal novinarjem, da bo v slučaju, če se bo moral umakniti iz Šanghaja, pričel proti Japoncem guerilsko vojno. Umaknil se bo s svojo vojsko v gore in preprečil japonsko prodiranje proti Nankingu.

ŠANGHAJ, 22. februarja. Veliki predvčerajšnji in včerajšnji boji so zahtevali veliko žrtev. Na obeh straneh je bilo okoli 2000 mrtvih in več tisoč ranjenih.

ŠANGHAJ, 22. februarja. Japonska ofenziva napreduje. Za vas Klengvan se sovražnika obupno bijeta. Davi je spet pričel ogenj japonske težke artiljerije. Sovražnosti se še dalje bolj približujejo mednarodni koncesiji.

JAPONSKI ODGOVOR DRUŠTVU NARODOV.

TOKIO, 22. februarja. Danes odpošlje japonska vlada noto na Društvo narodov kot odgovor na njegov poziv, v katerem bo, kakor zatrjujejo v poučenih krogih, poudarjala, da za Kitajsko ne morejo veljati določila pakta Društva narodov, ker se Kitajska danes radi svoje notranje razcepljenosti, državljanskih vojn itd. sploh ne more smatrati za organizirano državo.

ZMAGA VOJNE STRANKE NA JAPONSKEM.

LONDON, 22. februarja. Po prvih poročilih o izidu japonskih državnozbornskih volitev se zdi, da je zmagala konservativna stranka, ki ima že sedaj v vladi večino in je glavna pobornica vojne proti Kitajski. Konservativci so dobili veliko večino tudi v mestih, ki so bila doslej domena liberalcev. Poraz protivne stranke je v tesni zvezi z nedavnim umorom bivšega finančnega ministra Inua. Z njim je stranka izgubila svojega največjega voditelja, govornika in organizatorja.

STRAHOVITE POSLEDICE STRELE.

RIM, 22. februarja. V kraju Calabro v provinci Cosenza je v soboto med nevihto udarila strela v zvonik župne cerkve, razbila orgle, preskočila po vodovodni napeljavi cesto, udarila v skladišče velike železninske trgovine in zažgala bencinsko skladišče, ki je eksplodiralo s strahovitim pokom, porušilo del poslopja in nato zažgalo vse okoliške objekte. Ogenj se je naglo razširil na sosedne hiše. Gasilci so delali v soboto vso noč in včeraj ves dan, da bi Calabro rešili, a kljub temu znaša nastala škoda več milijonov lir.

SEJA ZVEZE SLOVANSKIH MEST.

KRAKOV, 22. februarja. Tu je bila včeraj seja komisije Zveze slovanskih mest, katere so se udeležili zastopniki Poljske, Češkoslovaške, Jugoslavije in Bolgarije. Komisija je sestavila program za svoje sodelovanje na kongresu svetovne zveze mest, ki bo meseca maja v Londonu.

BALTIŠKA CARINSKA UNIJA.

PARIZ, 22. februarja. Estonska vlada je stavila Finski, Letonski in Litvi predlog za osnovanje carinske unije. Po tem predlogu bi se za čas sedanje krize odpravile vse carinske meje med omenjenimi štirimi državami.

NESREČA V AVSTRIJSKIH GORAH.

GRADEC, 22. februarja. Na Flitznu pri Gaishornu je ogromen plaz zasul skupino turistov. Nezasut je ostal samo šofer Ferdinand Geier, ki je prihitel v Gaishorn in obvestil o nesreči prebivalce. Reševalci, ki so se takoj podali v gore, so dva ponesrečenca osvobodili, učitelj Franz Körbe in pomožni delavec Leo Geier pa sta bila že mrtva.

SKAVTSKI KONGRES NA POLJSKEM

VARŠAVA, 22. februarja. Pretekli teden je odšel v zahodno Evropo Ignacij Wolkovski, da povabi belgijske, francoske, španske in angleške skavte na veliki skavtski kongres, ki bo meseca avgusta na Poljskem. Danes je Wolkovski prisostvoval v Londonu proslavi 75. letnice rojstva ustanovitelja skavtskega pokreta, generala Baden-Powella.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opoldne): Zimsko zapadno vreme z nadaljnjim dviganjem temperature. Mogoče skorajšnje spremembe.

Smernice nove francoske vlade

SESTAVA TARDIEUJEVEGA KABINE TA. — BOJNA NAPOVED LEVICE. — KOMENTARJI TISKA.

PARIZ, 22. februarja. Včeraj je bila objavljena lista nove francoske vlade, katero je iz desničarskih skupin sestavil Tardieu. Novi kabinet šteje 13 ministrov in 8 državnih podtajnikov. V zunanje-političnem oziru bo nova vlada nadaljevala delo v dosedanjih smereh. Na razorožitveni konferenci bo zastopal Francijo namesto Tardieuja novi vojni minister Pietri, Paul Boncour in polkovnik Fabry, da bosta ostala še nadalje delegata. Herriotova levičarska skupina je že odklonila vsako sodelovanje z novo vlado in ji napovedala oster boj.

V novi vladi ima Tardieu poleg predsedstva tudi zunanje posle, podpredsedstvo in pravosodje je prevzel Reynaud, notranje zadeve pa Maleux. Plaudin je ostal finančni minister, bivši ministrski predsednik Laval pa je postal minister za javna dela.

PARIZ, 22. februarja. Nova Tardieujeva vlada se bo jutri predstavila zbornici. Danes dopoldne je bila kratka seja ministrskega sveta, na kateri so se dogovorili smernice za izjavo pred parla-

mentom. Izjava sama bo dokončno stilizirana šele na nocojšnji seji.

Pri čitanju izjave bodo nastali v zbornici ostri besedni spopadi z opozicionalno levico. Radikalni socialisti se pripravljajo na najostrejši boj. Z največjim zanimanjem pričakujejo veliki Herriotov govor.

Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, se bo ministrski predsednik Tardieu že v prihodnjih dneh podal v Ženevo, da odgovori na nemške razorožitvene predloge.

PARIZ, 22. februarja. Vsi današnji listi se obširno bavijo z novo vlado. Med tem, ko zatrjujejo glasila levice, da pomeni nova Tardieujeva vlada bojno napoved med strankami, trdijo listi desnice, da je pričetek sprave in pomirjenja. Vsi pa naglašajo, da sprememba v vladi ne bo čisto nič uplivala na smer francoske politike na ženevski razorožitveni konferenci.

Poslanci sredine so Tardieujevo vlado toplo pozdravili in izjavili, da bo imela v parlamentu enako večino, kakor jo je imela Lavalova.

Pred končno ureditvijo strokovnega šolstva

MODERNIZACIJA NAŠIH TRGOVSKIH IN OBRTHNIH ŠOL.

Beograd, 20. februarja.

V četrtek smo v Narodni skupščini pretresli in soglasno izglasovali zakon o pomorskih trgovskih akademijah, dočim smo že včeraj istotako soglasno z malimi, nebitvenimi spremembami izglasovali zakon o srednjih trgovskih šolah. Naš minister trgovine dr. Kramer, ki je oba zakonska predloga Narodnemu predstavništvu predložil in ju v Narodni skupščini tudi utemeljil, je bil predmet pri- srčnih ovacij cele Narodne skupščine.

V prvi seji prihodnjega tedna, v sredo 24. t. m., prideta na dnevni red še dva nadaljnja zakonska predloga, ki obravnavata vprašanje našega strokovnega šolstva: zakon o srednjih tehničnih šolah in zakon o ženskih obrtnih šolah. Po sprejetju teh zakonov bo končno enotno urejeno vprašanje našega strokovnega srednjega šolstva, vprašanje, ki je ves čas od prevrata sem bilo bolna točka našega državnega življenja.

Res je, tudi brez teh zakonov so država in samouprave posvečale strokovni izobrazbi našega trgovskega in obrtnega naraščaja znatno pažnjo, vendar ni bilo posebnih uspehov, baš zato, ker je v šolstvu samem vladala popolna des- organizacija. Pred vsem že vrhovno vod- stvo teh šol vsa leta do l. 1927 ni bi o koncentrirano na enem mestu in so bile nekatere šole pod uplivom trgovskega, druge prometnega ministrstva itd. Gos- podarski krogi so že takoj spočetka za- htevali, da se uprava strokovnih trgov- skih in obrtnih šol poveri trgovskemu ministristvu.

Šele l. 1927, ko je bil ves strokovni pouk osredotočen v ministristvu trgo- vine, se je pričelo s sistemiziranjem cele- ga trgovsko-obrtnega strokovnega pouka in s pripravami za izdajevanje zadevnih zakonov. Da je pa kljub vsem nedostat- kom naše trgovsko in obrtno šolstvo v

tem času vendarle napredovalo, je raz- vidno iz dejstva, da se je število trgo- vskih in obrtnih nižjih in srednjih šol dvig- nilo od 390 v l. 1920 na 688 v l. 1930.

Zakonski predlogi, ki jih sedaj obrav- nava Narodna skupščina, so vsi prešli že tudi bivši vrhovni zakonodajni svet, ki jih je osvojil ob sodelovanju prvih strokovnjakov države prično v tej obli- ki, kakor jih je sedaj v imenu vlade pred- ložil Narodnemu predstavništvu minister dr. Kramer. Zakoni odgovarjajo stvarnim potrebam moderne izobrazbe nosilcev naše trgovine in obrti, pa tudi posebnim prilikam naše zemlje. Zakon o trgovskih srednjih šolah predvideva dvorazredne trgovske šole, katerih absolventi so ena- kovrstni z absolventi 6. razreda kake akademije, katerih absolventi imajo po tem zakonu odprto pot za vstop na tr- govsko visoke šole. Tudi zakon o sred- njih tehničnih šolah, ki ga bomo obravna- vali drugi teden, predvideva za absol- vente teh šol možnost študija na visokih šolah (strokovnih).

Vse štiri zakone bo najkasneje v 14 dneh predelal tudi še senat in v primeru njegovega soglašanja s tekstom zakonov, kakor jih je že, oziroma jih še bo spre- jela Narodna skupščina, bodo že v prvi polovici marca ti zakoni dobili tudi kra- ljevo sankcijo ter bodo takoj po objavi v Službenih Novinah stopili v veljavo.

Za razvoj celokupnega trgovsko-obr- tnega strokovnega šolstva v naši državi se pričinja s tem v interesu naše trgo- vine in obrti in v interesu celokupnega našega gospodarstva nova doba. Sloven- skemu ministru dr. Kramerju gre hvala, da je pospravil z dosedanjim cincanjem in to važno in nujno vprašanje postavil na dnevni red. Narodna skupščina mu je že izrekla za ta korak svoje odkrito pri- znanje. Vekoslav Spindler.

Nov grob.

Včeraj je preminula v Židovski ulici v visoki starosti 83 let gospa Julijana Šer- banova, soproga pred kratkim umrlega Štefana Šerbana, upokojenega davčnega nadupravitelja in zadnjega borca pri Ku- stoci. Pogreb blage ženice in srčno do- bre mamice bo jutri ob 16. uri iz mrtvaš- nice na mestno pokopališče. Svetila ji nebeška luč, preostalih naše sožalje!

Iz bolnice.

Ne mine dan, da ne bi pripeljali v bol- nico enega ali drugega, ki se je ponesre- čil pri padcu na poldici. Če se pripeti taka nezgoda na deželi, ni čudno. Pre- mašo pa so očističili oziroma potreseni trotoarji v mestu in radi tega toliko ta- kih nezgod, ki imajo čisto občutne po- sledice. Tako je padel včeraj na Aleksan- drovi cesti de'avec Franc Janžekovič, stanujoč v Krčevini in se hudo poškodo- val na roki. Desnico si je tudi zlomil pri padcu delavec Josip Šauperl iz Vrhov- dolca.

Ponesrečen sankar.

Pri sankanju se je včeraj luho pone- srečil dijak Franc Lapuh. Prevrtlj se je in si zlomil levo nogo. Rešilni avto ga je prepeljal v tukajšnje bolnišnico.

Konji so se splašili

včeraj dopoldne na cesti v bližini Lim- buša posestniku Vincencu Staroverskemu iz Majšperga. Staroverski je skušal z vsemi močmi obvladati splašene konje, ki so drveli v divjem galopu, in je pri tem padel pod voz. Pri tem se je močno poškodoval na glavi; kolo od voza pa mu je tudi nalomilo rebra. O nesreči so telefonično obvestili mariborske reševal- ce, ki so ponesrečenca z avtom prepelja- li v bolnico.

Boris Godunov.

Opozarjamo na koncert Glasbene Ma- lice v sredo v »Unlonu«. Pela se bo ope- ra Boris Godunov.

Igralcem državne razredne loterije v upravi »Jutra« in »Večernika« sporoča- mo, da so srečke za V. razred pripele in jih lahko zamenjajo. Žrebanje bo od 3. marca dalje do 25. marca 1932. Prosimo točne obnovitve — sicer prodamo sre- čke naprej. Neigralcem so na razpolago nove srečke za milijonsko kolo!

Pondeljek, sredo in petek kabaretni večer v Veliki kavarni.

Cesta na Kalvarijo.

Da ali ne? O tem bo razpravljal ob- činski svet na prihodnji seji. Uvidimo potrebo in korist lepih, dobrih cest, a bojim se, ako bi se cesta na Kalvarijo zgradila tudi za avtomobile, da bomo za nekaj časa klicali: »Kaj pa je tebe treba bilo?«

Edini sprehodi, kjer ni mogel avto s svojim smradom in prahom za nami, so bili gor na Kalvarijo, a sedaj naj še te izgubimo? Ne moremo več proti Kamni- ci, odkar so cesto »modernizirali«, ne proti Sv. Petru; o drugih smereh niti ne govorimo — povsod avtomobili, povsod te ali zavijajo v oblake prahu ali pa obrizgajo z blatom od nog do glave. Skromna želja nas pešcev, ki sicer kot taki še nismo organizirani, a smo še ved- no v veliki večini, je, da nam pustite ta lepi, romantični kotiček proti Kalvariji. Ako smatrate za nujno potrebno, delajte cesto, ampak za avtomobile naj bo pre- povedana. Želeli bi tudi, da bi se zane- marijene steze na Kalvariji in v gozdu popravile, zboljšale in postavilo zadost- no število klopi pri cerkvi, na obronku z razgledom na Maribor ter ob potih v gozdu. Seveda bo treba skrbeti tudi za primerno nadzorstvo, da zlikovci ne bo- do klopi razdirali. Sprehajalec.

Uničevanje obcestnega drevja.

Piše nam neki gospod, da z grozo in z boleščjo opazuje, kako se kvari sadno drevje ob državnih cestah, ker ga ne obrezujejo pravilno. Če se bo s snaže- njem na ta način nadaljevalo, je gotovo, da v doglednem času ne bo nobenega drevja več ob cestah. Dopisnik priporo- ča zato nujno cestnemu odboru, naj po- skrbí, da dobijo cestarji primeren pouk, kako treba ravnavati z drevjem, oziroma naj bi se obrezovanje drevja vršilo le pod nadzorstvom strokovnjaka.

Rdeči križ v Mariboru.

Letošnji redni občni zbor društva Rde- čega križa v Mariboru bo v četrtek ob 20. uri pri Orlu. Vabljeni so vsi člani, prijatelji in somišljeniki društva na čim večjo udeležbo.

Iz srednješolske službe.

Z ministrskim odlokom je premeščen na tukajšnje realno gimnazijo g. dr. Aloj- zij Turk, sup'ent realne gimnazije v No- vem mestu.

Iz železniške službe.

S kraljevim ukazom je premeščen za kontrolorja v mariborsko kurilnico g. To- maž Zupanc, kontrolor pri strojnem od- delku ljubljanske direkcije.

Iz finančne službe.

S kraljevim ukazom je premeščen k dravski finančni direkciji v Ljubljano fi- nančni tajnik g. Ivan Predikar pri finan- čnem inšpektoratu v Mariboru.

Službeni list

dravske banovine objavlja v 14. številki uredbo v pooblastitvi za izvrševanje jav- nih geodetsko-geometerskih poslov, od- ločbo o zdravljenju državnih uslužben- cev in upokojencev v javnih bolnicah, izpremembo pravilnika o kovanju zlatni- kov, nadalje pojasni o o zamenjavi kovi- nastega drobiža, pojasnilo o cestni ob- veznosti lastnikov na novo postavljenih zgradb, tarifno obvestilo o vkladanju vžgalic in razne druge objave.

V imenik Zdravniške zbornice

za dravsko banovino je bil vpisan g. dr. Franc Repič, zdravnik-volonter tukaj- šnje splošne bolnišnice.

Poceni meso.

V sredo 24. t. m. od 8. ure dalje bodo na stojnici za oporečeno meso pri mest- ni klavnici prodali 300 kg govejega me- sa po 4 Din. in sicer na osebo 2 kilo- grama.

Važno za železniške upokojeence.

Generalna direkcija je na vprašanje, ali se upokojenim nameščencem držav- nih prometnih ustanov, članom njihovih rodbin, vdovam in otrokom smejo izda- ti novi vložki za režijsko vožnjo v no- vem letu, če stari vložki niso bili v redu ali vohče vrnjeni, izdala tole pojasnilo: Vse omenjene osebe, ki ne vrnejo sta- rih vložkov v redu, ne morejo dobiti no- vih, če poprej ne plačajo pristojni direk- ciji 100 Din na račun oglasne takse. Vložki pa se jim izdajo šele, ko izide oglas v »Službenih novinah prometnih ustanov«.

Jadranska straža.

Odbor Jadranske straže vabi vse pri- jatelje morja na občni zbor, ki bo v sre- do 24. t. m. ob 20.30 v lovski sobi hote- la »Orel«.

S policije.

Včeraj in davi je policija aretirala 10 oseb večinoma radi razgrajanja in ne- dostojnega vedenja. Med njimi pa je pre- poznala dva, ki jih ima že delj časa na sumu, da sta v zadnjem času pridno iz- mikala kolesa. Oba, Franca S. in Anto- na L. hosta izročena sodišču. V policijs- kih zaporih je prespal nocojšnjo noč tudi delavec France J. Mož se ga je v neki gostilni na Koroški cesti tako na- lezel, da je obležal na mestu kakor mr- tev, in so morali ponj z rešilnim avtom.

Iz policijske šrambe.

V mesecu januarju so bili na policiji oddani, oziroma prijavljeni tile najdeni predmeti: vreču bučnega semena, 2 psa volčje pasme, 2 zlati ženski zapestni uri, 2 stara dežnika, ovoj stare ženske oble- ke, listnica brez denarja, ženska denar- nica z 20 Din, moški klobuk, moška zlata zapestna ura, znesek 100 Din; zlat pr- stan, svilena ruta, ročna torbica z doku- mentom, voziček, žepna srebrna ura, 4 kuponi ratne štete in en živ petelin.

Tat pod posteljo.

Upokojenega orožniškega narednika Z. M., stanujočega v Kajzarjevi ulici je pre- budil iz spanja kmalu po polnoči ropot. Vstal je in stopil — na človeka, ki je le- zel izpod postelje. Prestašen je prižgal luč in spoznal v njem svojega znanca J. V. V upravičeni jezi mu je narednik pri- solil par krepkih in ga pognal skozi vra- ta. Danes pa je prijavil stvar policiji, ki je aretirala in zaslišala nočnega gosta J. V. Ta pravi, da ni imel namena ničesar ukrasti, poiskati je hotel v naredni- kovi sobi le neko pismo, katero je pisal naredniku že pred dvema letoma. Poli- cija mu tega ne more verjeti, zato ga bo oddala sodišču.

V gostilno ne sme.

Tukajšnje okrožno sodišče je prepove- dalo zahajanje v krčme za dobo 2 let delavcu Antonu Petku, stanujočemu v Krčevini pri Mariboru. Prepoved velja od 23. t. m. do 23. februarja 1934.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Pondeljek, 22. februarja. Zaprto.

Torek, 23. februarja ob 20. uri: »Dijak- prosjak«. Premijera. Ab. A.

Sreda, 24. februarja ob 20. uri »Radikal- na kura«, ab. B. Znižane cene. Gosto- vanje g. Jos. Daneša.

Jutri premijera Millöckerjeve popular- ne operete »Dijak-prosjak«. Ta opereta spada med najboljša dela klasične ope- retne produkcije ter je še danes prav tako sveža in priljubljena, kot nekda. Njena muzika je zelo barvita in melodi- jozna, vsebina pa je polna komičnih mo- mentov. To opereto, ki v Mariboru v slo- venskem jeziku še ni bila uprizorjena, režira Di. Truhovič, dirigira L. Herzog. V sredo bo zopet gostoval priljubljeni komik ljubljanskega gledališča, g. Jos. Daneš. Nastopi kot Ožbalt Bombek v Doboviškovi vlezabavni burki s petjem »Radikalna kura«. Predstava bo ob zn- žanih opernih cenah.

Gostovanje Josipa Povheta.

V vlogi barona Wepsa v Zel'erjevi opereti »Ptičar« je gostoval snoči na mariborskem odru g. Josip Povhe, reži- ser in igravec Narodnega gledališča v Ljubljani. Pri precej dobro obiskani pred- stavi smo videli tudi mnogo starih gle- dalcev, ki poznajo g. Povheta še iz ča- sov, ko je bil član našega gledališča. Ko- mično figuro barona Wepsa je podal v svojo znano rutino, in seveda tudi v ekstempori. Občinstvo ga je viharno po- zdravljalo. Ostala predstava »Ptičarja« je bila dobra kakor dosedanje. —r.

Poverjenikom »Vodnikove družbe«.

Vse gg. poverjenike prosimo in poži- vamo, da store svojo dolžnost, ki so jo prevzeli, to je, da nabere člane čim prei in pošljejo svoje nabiralne vole društve- ni pisarni v Ljubljani. Vsako poverjeni- štvu ima v svojem okolišu že stalen ka- der svojih članov. Članarino bodo pri teh članih lahko dobili kljub gospodarski kri- zi, saj to so člani Vodnikove družbe, že od leta 1926; poleg tega pa so bile knji- ge za l. 1931. tako lepe, da bo vsak prav rad ostal član družbe še v bodoče.

Nadalje prosí uprava Vodnikove dru- žbe vse gg. poverjenike, da pridobe dru- žbi v letu 1932. čim več novih članov. Naj- uspešnejša propaganda za pridobivanje novih članov so lanske knji-ge. Nadalje naj skuša vsak poverjenik v svojem ok- lišu organizirati nekaj starih in zanesli- vih članov, ki bodo pod spretno roko poverjenika postali najboljši agitatorji za pridobivanje novih društvenikov, in s tem olajšali naporno delo poverjenika.

V kratkem objavi družba književni dar za leto 1932.

Torej na delo za našo Vodnikovo dru- žbo!

Vodnikova družba v Ljubljani.

Zbor Avtomobilistov kluba Maribor.

Včeraj dopoldne je imela pri »Orlu« mariborska sekcija Avtomobilskega klu- ba svoj sedmi redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil predsednik g. Ferdo Pin- ter. Udeležili so se ga poleg članov klu- ba razni zastopniki kulturnih in športnih društev; navzoča sta bila tudi mestni župan dr. Lipold in srezki načelnik dr. Ipavc. Z zbora sta bili posani udanost- ni brzojavki kraljici Mariji in knezu Pav- lu ter pozdravno brzojavko centrali Av- tomobilskega kluba v Beogradu. Zatim je predsednik Pinter izčrpno poročal o delovanju kluba v preteklem poslovnem letu in naglašal, da to leto ni bilo nikakor ugodno za napredok avtomobilizma. Tai- niško poročilo je podal g. Sertič, blaga- niško pa dr. Marlin. Pri slučajnostih so zborovalci razpravljali o razmerju kluba do centrale v Beogradu in skleni skica- ti v maju izredni občni zbor, na katerem bodo sklepali o izpremembah pravil.

Za ribiče na postrvi!

Ribarsko društvo v Mariboru nazna- nja ponovno svojim p. n. rednim članom, da se sprejemajo prijave za ribolovne karte na postrvi pri g. Ferdu Greinerju, trgovcu v Mariboru, Gosposka ul. 2, do 25. t. m. Na poznejše prijave se društvo ne bo moglo ozirati. Nadalje se nazna- nja, da so cene za 10 do 20% znižane.

Včerašnje skakalne tekme v Betnavi

BLAGOSLOVITEV NOVE SKAKALNICE. — OGROMNA UDELEŽBA. — LEPO ŠTEVILO TEKMOVALCEV IN IZBORNI SKOKI.

Krasen so'neen zimski dan, živahno vrvenje po vsem mestu, neprestan vletok množice čez državni most, ki se vali v eno samo smer: pešci, avtobusi, avtomobili, vozovi, sani in sančice, kolone smučarjev, mladina in starina, vse hiti proti Betnavi, vznožju Pohorja, kjer z vrha nove skakalnice veselo plapolajo in migajo pestre zastave in zastavice. Vsa bela snežna ravan drugače tiha in prazna, mrgoli ljudi, ljudi, kakor da se pripravi tam kak velik narodni tabor.

Menda takega zanimanja za kako sportno prireditev, kakor so ga Mariborčani pokazali za to skakalno tekmo, v Mariboru še ni bilo. To je pač dokaz, kako si pridobiva smučarstvo vse več pristašev in prijateljev; in kdor je videl včeraj to množico smučarjev, velike in male, moške in ženske, je pač zadobil vtis: da je Maribor pravcato smučarsko mesto.

Tekme so se izvršile v najlepšem redu, točno po programu, ves aparat je deloval brezhibno, vse je šlo gladko, ne zgođe nobene, — in tako je ta prvi debut nove mariborske skakalnice končal v popolni harmoniji.

Ob 2. uri popoldne je pomožni škof dr. Tomažič v polnem ornatu in ob številni asistenci duhovščine izvršil slovesno blagoslovitev skakalnice. V svojem nagovoru je Presvetli poudarjal, da cerkev pozdravlja vsako sportno udejstvovanje, posebno pa zdravi zimski sport, katerega tudi sv. Oče priporoča, ki je bil v mladih letih sam vnet sportnik. Ta pozornost, ki jo je Presvetli izkazal s tako slovesnim načinom blagoslovitve skakalnice smučarstvu, je napravilo na vse najlepši vtis.

Takoj nato so se pričele tekme. Uvodoma je bil najprej vsakemu tekmovalcu dovoljen po en poskusni skok. Prvi del tekme je tvorilo skakanje v konkurenci za kombinirano tekmovalje. Vsak tekmovalac je imel dva skoka.

Prvi je skočil Stopar (SPD Maribor). Dolžina njegovega skoka je znašala 24,5 m s padcem. O Stoparju moramo pripomniti, kakor tudi o drugih mariborskih tekmovalcih (razen Juritscha), da so šele začetniki v skakanju; so pa skakali z izrednim elanom in skrajno voljo priboriti mariborskim barvam zmago.

Drugi je skočil Mušič (SPD Maribor) in dosegel dolžino sicer samo 21,5, toda brez padca, kakor tudi ostale tri skoke.

Tretji je bil Juritsch (favorit, član MSK), ki je prvič skočil 26, drugič pa

27,5 m. Ta njegov drugi skok je bil najlepši skok dneva.

Nadaljnji skakači so bili: Bolje (Ljubljana) 18,5 in 20,5, Priveršek (SPD Maribor) 23,5 in 24,5, Šramel (Ljubljana) 27,5 s padcem in 25,5, Šostarič (Ljubljana) 23 s padcem. (On ima še blesuro s Kranjske gore in je radi tega tudi odstopil od nadaljnega tekmovalja.) Državni prvak Jakopič (SK Mojstrana-Dovje) 25 in 25. Z vsemi štirimi mojstrsko izvedenimi skoki je Jakopič pokazal, da res zasluži čast državnega prvaka. Zore (Ljubljana) 20 in 21, Kožuh (SPD Maribor) 21 in 22,5.

Zatem je sledila konkurenca v skokih samih. Tu je nastopil tudi znani internacionalc Keglowitsch (Gradec), katerega pa se je kakor v Kranjski gori tudi toplot posrečilo posekati našim skakalcem. V tej konkurenci so od 240 dosegljivih točk dosegli: Šramel 220,3, Palme (Ljubljana) 212,5, Jakopič 207,8, Mušič 176,6, Bolje 175,1, Šubic (Ljubljana) 168,1, Juritsch 135,8, Keglowitsch 132, Zore 105,4, Priveršek 46, Stopar 36, Kožuh 31. Skoki v tej konkurenci so bili lepši in daljši od prejšnjih. Tako je skočil Šramel 27,5, Jakopič 27, Juritsch 28. Najlepše skoke so napravili Šramel, Palme in Jakopič, a so jako ugajali tudi skoki Mušiča, Juritscha in Keglowitscha.

Skakalnice se je izborna obnesla, samo zalet ima premajhen. S potrebnimi izpopolnitvami bodo gotovo omogočeni skoki do 40 metrov. Lega skakalnice je vsekakor idealna in bližina mesta jo kar najbolj usposablja za mednarodne tekme.

Tekme so končale okoli 4. ure.

Pohvaliti moramo sijajno organizacijo cele prireditve, na kateri gre zasluga predsedniku MZSP prof. Šilcu, gg. Rogiču, Goluboviču, Gajšku. Blagajniško službo je odlično organiziral g. Parma (MSK), rediteljsko službo pa so pošteno opravljali radvanjski, razvanjski in pekarski gasilci. A tudi vojaštvo je sodelovalo s strumno disciplino. Vse o razporejenosti pa je poživljala godba iz Peka.

V okviru teh sobotnih in nedeljskih tekem je bilo hkratu **tekmovalje za prvenstvo Maribora**. Razpisani pokal si je priboril lanskeletni zmagovalac Neuman.

Večer v Grajski kleti.

Oficijelni zaključek smučarskih tekem je bil snoči v Grajski kleti. Tam so se zbrali tekmovalci, smučarji in prijatelji sporta. Navzoči so bili župan dr. Lipold,

sreski načelnik dr. Makar, predsednik Tujsko-prometne zveze in SPD Maribor, sodni svetnik dr. Senjor, zastopnik ZSS g. Kveder ter zastopniki vseh klubov in korporacij.

Predsednik MZSP prof. Šilec je v toplih besedah pozdravil zbrano občinstvo, izrekel zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k prireditvi in uspehu teh tekem in izrazil željo, naj bi postale smučarske tekme tradicionalne prireditve v sportnem življenju Maribora. Nato je g. Gajšek razglašil rezultate, ki jih prinašamo na drugem mestu, nakar so se razdelila darila.

Prvi v kombiniranem tekmovalju, državni prvak **Jakopič**, je dobil zlato uro, darilo Tujsko-prometne zveze, drugoplasirani **Zore** srebrno dozo, darilo Trg. gremija, tretji, **Folje** pa pisalno garnituro mestne občine.

Zmagovalac v skokih **Šramel** je prejel zlato zapesno uro, darovano od mestne občine, **Palme** je dobil pokal, dar podsaveza, **Mušič** pa lepo cigaretno kaseto, darilo MZSP.

Smolej je kot zmagovalac v teku na 18 km prejel pokal, dar Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev, **Janša** kadilni servis, ki ga je darovala mestna občina, **Brvar** pa kipec, darilo g. Majdiča.

Podsavezni prvaki so prejeli ta-le darila: v kombiniranem tekmovalju **Jurič** kipec trdke Vetrin, v skokih **Mušič** skakalne smučke, darilo trdke Divjak,

Jurič in **Priveršek** plakete. Podsavezni prvak v teku na 18 km, **Mušič**, je dobil tanke tekmovalne palice, darilo trdke Sport-Roglič, **Neuman** smučič, darilo trdke Pinter, **Heller** pa plaketo, dar g. Bureša. **G. Vodenik** je dobi v znak priznanja in vzpodbude par smučarskih čevljev, darilo industrije čevljev Robinšek.

Neuman si je zopet osvojil pokal ISSK Maribora, ako si ga pribori še tretjič, postane njegova last. Ako ne bi menjal klubov, ki bil pokal že letos njegov, toda razpis izrecno zahteva, da mora zmagati dvakrat zaporedoma član istega kluba.

Po razdelitvi so govorili še župan g. dr. **Lipold**, ki je podčrtal pomen te prireditve za tujski promet in želel, naj bi postal Maribor center zimskega sporta.

G. dr. **Senjor** je izrekel svoje zadovoljstvo, da je vsa prireditve iztekla tako izborna in da se ni nobenemu tekmovalcu pripetila niti namanjša nezgoda, kar priča, da so bile tekme izborna pripravljene ter skakalnica otvorena v brezhibnem stanju.

Zastopnik ZSS g. **Kveder** je izrazil svoje veselje na uspeli prireditvi in obljubil v imenu saveza, da bodo prihodnje mednarodne tekme za prvenstvo saveza v Mariboru, kar je vse občinstvo sprejelo z viharim odobravanjem.

Večer je zaključil g. **Zorzut** s primernimi verzji, ki so že itak veselo razpoloženje še bolj poživili.

Pomožna akcija v Rušah

Številno brezposelnih je tu vsled popolne ustavitve tovarne vžigalic in vsled že večkratne redukcije delavstva v tvornici za dušik silno naraslo. Zato se je osnoval v Rušah iz vseh prosvetnih društev in delavskih organizacij poseben pomožni odbor z nalogo, da zbere sredstva za lajšanje bede najrevnejšim. V tem pogledu započeta, na vso faro razširjena akcija je imela, izvzemši nekaj »težkih« posestnikov, v domači občini lep uspeh, do čim ostale občine niso pojmovalle človekoljubnega in požrtvovalnega namena pomožnega odbora. Kakor drugod, tako so imeli tudi pri nas nabiralcu težek posel in so morali slišati marsikatero grenko besedo. Tisti, ki žive v izobilju in imajo največ zemlje, niso našli v svojih polnih kletih in shrambah niti enega krompirčka ali fižola za gladojuče rodbine.

Pomožni odbor je že sklenil, da omeji svojo akcijo samo na Ruše, a velikodušnosti g. Maderja, ravnatelja tvornice za dušik, se je zahvaliti, da bodo deležni podpore v živilih še nadalje ubogi ostali občini. Tvornica za dušik je dovolila v to svrhu še nadaljni potrebni kredit in tako omogočila pomožnemu odboru, da bo mogel iz nabavljene zaloge še do konca

marca podpirati vse dosedanje brezposelne rodbine. Do sedaj je pomožni odbor podpiral iz nabrane in nabavljene zaloge tedensko povprečno 190 oseb in razdelil 4510 kg krompirja, 311 kg fižola, 193 kg slanine, 1164 kg kruha in nekaj moke. Za zadnjih 5 tednov pa se je nabavilo s posredovanjem tvornice za dušik po znižani ceni kot nadomestilo za krompir in fižol še 1600 kg krušne moke in 1800 kg koruznega zdroba.

Darovali so: Tvornica za dušik 16.000 Din, g. Viktor Glaser 60 kubičnih metrov drv, delavska strokovna organizacija 1500 Din, g. Hinko Pogačnik 1000 Din, g. župnik Ferdinand Pšunder 800 Din, prireditve Sokola, bralnega in prosvetnega društva so dale 2300 Din, pri domačinih se je nabrala lepa količina živil in denarja, g. Joško Robnik iz Lobnice je daroval tri kubične metre drv in dve vreči krompirja, gg. Alojz Pušelj iz Lobnice in Josip Jurše iz Smolnika po 1 vrečo krompirja, g. Janez Turšič iz Bistrice pri Rušah pa je nabral 149 Din 50 p ter 30 kg krompirja in 16 kg fižola, I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani je darovalo 80 kg koruznega zdroba.

Spominjajte se CMD

George Washington

Ob današnji 200letnici njegovega rojstva.

George Washington je eden tistih redkih mož v zgodovini, čegar lik je stal in stoji svetel, brez madeža, tako pred očmi sodobnikov kakor potomcev. On je bil velik kot revolucionar, velik kot vojščak, velik kot politik, junak in modrijan v eni osebi. Vsem republikam je bil zgled svoje odgovornosti se zavedajočega državljana, ki mu je blagor domovine visoko nad vsak osebni interes.

Washington je bil iz stare angleške rodbine. Eden njegovih prednikov je l. 1657 prišel v Ameriko in se naselil na bregovih reke Potomac v Viržiniji. Nakupil je tam zemljišča in postal farmer. V tej okolici, ki je značaj nastajajoče ameriške nacije odločilno oblikovala, je bil rojen George Washington. Že mlad se je odlikoval z lastnostmi, ki so ga naredile velikega: z resnostjo, mirno umerjenostjo in zdravo razsodnostjo. Najprej se je posvetil poklicu zemljemera, ki je v takratni Ameriki igral važno vlogo; v tem občestvu, ki je šele nastajalo in odpiralo pragozdove in pustinje korak za korakom kulturi. Ko mu je umrl oče, je bil George Washington posestnik obširnih zemljišč, toda brez potrebnih denarnih sredstev, da bi jih obdeloval. Njegov sosed, lord Fairfax, si je znal vdarnost mladega Washingtona, čegar skromnost, molčečnost in resnost je cenil, pridobil s tem, da mu je poveril zemljemerska dela na svojih neizmernih pose-

stvih, raztezajočih se od Potomaca do gorovja Alleghany.

To delo, pri katerem je prestajal veliko naporov in nevarnosti in mnogokrat moral pokazati prisebnost duha, je bilo za Washingtona dobra šola. Ko se je po odlični izvršitvi svoje naloge povrnil, je bil na priporočilo lorda Fairfaxa imenovan za javnega zemljemera. Tudi to službo je opravljal z vneto in vestnostjo tudi v najmanjših rečeh. Tedaj je l. 1775 izbruhnila vojna in Washington je vstopil v vojsko. Postal je major milice svojega okraja in kljub svoji mladosti je izvršil nekaj drznih in spretnih podvigov v gorovju Alleghany, tako da je postal poveljnik pešice borcev, katero je Viržinija imenovala svojo »armado« in ki je morala bojevati srdite boje proti Indijancem in Francozom.

Po tej zmagovito dokončani vojni je bil Washington izvoljen v viržinsko ljudsko zastopstvo. Čez nekaj let pa so pričeli konflikti z Anglijo. Kolonije, ki so se čutile od Anglije preveč izkoriščevane, so pričele protestirati. Viržinija se je pod Washingtonovim vodstvom postavila na čelo tega pokreta, ki je bil spočetka povsem lojalna, dokler ni nerodna politika Anglije pokvarila vse. Od protesta so kolonije prešle na nepokorščino, zatem na prelom trgovinskih odnosov in slednjič je prišlo do proglašitve neodvisnosti in do vojne. »Orožje,

je bil izjavil Washington l. 1769, »mora biti vedno poslednje sredstvo, a ne sme biti med nami moža, ki bi pomišljeval prijeti za orožje, kadar gre za obrambo svobode, katero smo podedovali od svojih prednikov.« Pet let pozneje je prevzel poveljstvo nad milicami Viržinije v boju proti Angliji, trdno odločen žrtvovati življenje in imovino za svobodo svoje domovine.

Osem let je trajala ta vojna za osvobodjenje, osem let neprestanih nevarnosti, trpljenja in skrbi za Washingtona. Z armado 14.000 neizvežbanih mož brez orožja, brez municije, brez denarja naj se spusti v boj proti veliki močni Angliji? Zato je najprej napel vse sile, da organizira svojo armado in se je izogibal odločilnih bitk, ki bi mogle končati z neuspehom. Šele ko je bila njegova vojska pripravljena na udar, takrat je udaril: Washington je zavzel Yorktown in ujel generala Cornwallisa s celo njegovo armado. Ta slavna zmaga je dovela do versajskega miru, ki je Zedinjenim državam Amerike dal neodvisnost.

V tej uri trumfa je pokazal Washington vso svojo resnično človeško veličino. Dovolj je imel vzroka, da bi se opajal na svoji zmagi, a je ostal skromen kakor je vedno bil. Navdušena armada mu je ponujala najvišje časti, imela pripravljeno zanj celo kraljevsko krono, Washington ni maral ničesar. Odslovil je armado, izročil vladi natančen obračun o vseh vsotah, ki so bile izdane pod njegovim vodstvom, položil na stran kor-

gresom vsa dana mu pooblastila in odklonil vsako nagrado. Tiho se je povrnil na svoja posestva in povedal služabnikom in sosedom, da hoče zopet biti preprosti farmer kakor poprej. Toda dežela ga ni mogla pogrešati. Proti njegovim volji so ga izvolili za poslanca. V kongresu je potem Washington bil prvi delavec na ustavi in je bil l. 1789. enoglasno izvoljen za predsednika Zedinjenih držav. Po preteku predsedniške dobe je bil ponovno izvoljen. V tetr osmih letih svojega prezidentstva se je trudil mladi državi dati to, kar ji je še manjkalo; jasno smotrno politiko, urejene finance in dobro armado.

To nalogo je bilo mogoče rešiti samo z utrditvijo unije. Bilo je sila težavno delo, a Washington je premagal vse ovire. V tretjič so ga hoteli izvoliti za predsednika, to pot pa je odločno odklonil, ker je smatral svojo nalogo za dovršeno. Hrepenenje po rodbini ga je gnalo nazaj v mirno zatišje domačije. V Mount Vernonu je umrl George Washington dne 14. decembra, objokavan od vsega naroda. Z zakonom je bilo takrat odrejeno enomesečno žalovanje za vse državljane, a še dolgo po Washingtonovi smrti so v Zedinjenih državah ljudje hodili v črnih oblačilih. Ali so nezavestno občutili, da je bil Washington več kakor samo organizator njihove svobode? On ni ustvaril samo narodnega jedinstva, on je oblikoval tudi značaj Američana — ali je najti v zgodovini še kak primer tolikega upliva enega edinega moža na vso deželo?

Curren Bell:

51

Lowoodska sirota

»Carter, primite ga pod drugo pazduho. Bodi korajzen, Rihard; hodi! Tako je prav!«

»Čutim, da mi je odleglo,« je menil Mr. Mason.

»Gotovo, da je. No, Jana, stopicajte pred namisokimi belimi oblaki, ki se bodo razpršili, ko solnce jače po zadnjih stopnicah! Odpahnite stranska vrata in recite kočijažu pošte, ki ga boste našli na dvorišču, ali zunaj — ker sem mu bil velel, naj ne drda po tlaku — naj se pripravi, ker že prihajamo. In, Jana, če koga vidite, pridite na dno stopnišča in zakašljajte!«

Tedaj je bilo že pol šeste in solnce je že vzhajalo, a kuhinja je bila še vedno temna in tiha. Stranska vrata so bila zapahnjena in rahlo sem odrinila zapah. Dvoišče je bilo mirno, a vrata so bila na stežaj odprta in pred njimi je čakala kočija s konji in voznikom. Opozorila sem ga, da gospoda že prihaja. Pokimal je. Nato sem se skrbno ozrla in prisluhnila. Povsod je dremala tišina ranega jutra. Okna družinske sobe so bila še zastarta. Plučice so ščebetale v vrtnem drevju, s snežnobelim cvetjem posutem, ki so mu veje padale kot beli venci čez zidovje vrta. Drugega zvoka ni bilo.

Gospoda je prihajala, Mason, ki sta ga podpirala gospodar in ranar, je hodil precej lahno. Pomogli so mu v voz in Carter mu je sledil.

»Pazite nanj,« mu je priporočal Mr. Rochester. »in negujte ga pri sebi, dokler ne ozdravi. Čez kak dan prilašem k vam in pogledam, kako kaj napreduje. Rihard, kako se počutiš?«

»Sveži zrak me krepi, Fairfax.«

»Pustite okno na njegovi strani odprto, Carter, saj ni vetra. Zbogom, Dick!«

»Fairfax —«

»No, kaj pa želiš?«

»Naj pazijo nanj; naj ravna jo nežno ž njo, kolikor le utegnejo. Naj —« ni mogel dalje, solze so ga obliše.

»Storim, kar morem; tako je bilo in bo vselej,« je bil odgovor. Zaprl je durce vozila in kočija je od drdrala.

»Oh, ko bi le Bog dal, da bi vse to nehalo!« je pristavil Mr. Rochester, ko je zapiral težka vrata. Končavši, je šel počasi in zamišljeno proti vrtu. Ker sem mislila, da sem opravila, sem nameravala v hišo, a spet me je poklical: »Jana!« Odprl je vrata in me čakal.

»Pojdiva za par hipov na vrt,« je dejal. »Ta grad je kakor ječa. Ali ne čutite tega?«

»Meni se zdi krasen; gospod.«

»Mrena nezkušenosti vam jemlje vid,« je odgovoril. »Vsi vse vidite skozi čarobno steklo, vi ne vidite, da je zlato le glen in da so židane opone le pajčevina, da je mramor navaden skril in položeni les le zavržene trske in preprosto lubje. Tukaj pa —« je pokazal zelene vzpenjalke nad vhodom v vrt — »je vse resnično, sladko, čisto.«

Leno je stopal po stezi, obrobjeni z zeleniko. Na eni strani so stale jablane, hruške in črešnje; na drugi so bile grede, polne staromodnih cvetlic: šeboji, ragelčki, jeglič, mačehice, mešane z aboratom, rutico

in raznimi dišečimi zelišči. Vse je divno uspevalo, kakor pač v aprilu ne more biti drugače. Solnce je obsevalo roso drevje in tihe stezice pod njim.

»Jana, ali bi ne hoteli kako cvetko?«

Utrgal je napol razcveto rožo, prvo na šipku, in mi jo je ponudil.

»Hvala, gospod!«

»Ali vam godi solnčni vzhod, Jana? Nebo z visokimi belimi oblaki, ki se bodo razpršili, ko solnce jače pisiše, mirni, vonjavi vzduh?«

»Vse to mi je zelo drago.«

»Prebili ste čudno noč, Jana.«

»Da, gospod.«

»In zato ste zdaj blede. Ali ste se bali, ko ste ostali sami pri Mr. Masonu?«

»Bala sem se, da bi kdo prišel iz sosednje sobe.«

»Saj sem bil zaklenil vrata, imel sem ključ v žepu. Bil bi lahkoumen pastir, ko bi pustil jagnje — svoje najdražje jagnje — tako blizu volčjega brloga brez varstva. Bili ste na varnem.«

»Ali ostane Grace Poole še nadalje v hiši?«

»Oh, da! Ne belite si glave radi nje! Ne mislite več nanjo!«

»Toda zdi se mi, da vaše življenje ni prav varno, dokler je tu.«

»Nič se ne bojte — bom že pazil nase!«

»Ali je nevarnost, ki ste se je včeraj bali, zdaj minula?«

»Ne morem jamčiti za to, dokler bo Mason na Angleškem, in niti tedaj ne. Živeti, Jana, pomeni zame stati na skorji vulkanskega žrela, ki lahko vsak dan poči in bruha ogenj.«

»No, Mr. Mason se mi zdi človek, ki ga je lahko voditi. Vaš vpliv nanj je očitno velik, Nikoli vas ne bo ogražal ali vam hotoma škodoval.«

»Oh, ne! Mason me ne bo nikoli izzival, tudi mi ne bo po lastni volji škodil. Nehote pa bi me lahko z nepremišljeno besedo oropal, če ne življenja, vsaj življenske sreče.«

»Recite mu, naj bo oprezen, sir! Povejte mu, če sari se bojite, in pokažite mu, kako je moči nevarnosti se ogibati.«

Smelal se je porogljivo; nato mi je prijel roko in jo spet prav naglo izpustil.

»Da to morem storiti, norček, kje bi bila potem nevarnost? V enem hipu bi bilo po njej. Kar poznam Masona, mu je bilo treba samo reči: »Stori to!« in storjeno je bilo. Toda v tem slučaju mu ne morem zapovedovati. Ne morem mu reči: »Pazi, da mi ne škodiš, Rihard!« Ker je nujno potrebno, da se nikdar niti ne zave, kako bi mi mogel škoditi. Zdaj ste se načudili in začudili se boste še bolj. Vi ste moja mala prijateljica, kaj ne?«

»Drago mi je, če vam morem biti uslužna in vas smem slušati v vsem, kar je prav.«

»Res je tako. Vidim, da je tako. Vidim odkrito veselje v vašem vedenju, v Vaših očeh in v vašem licu. Kadar mi pomagate in ugajate — kadar storite zame in z mano, kakor značilno pravite, vse, kar je prav. Ker če bi vam velel storiti, kar smatrate za krivično, bi ne hiteli tako na lahkih nogah, ne brzeli z delom,

ne gledali tako živo in bi ne bili tako zdrave polti. Moja prijateljica bi me potem vsa mirna in bleda pogledala in bi mi dejala: »Ne, gospod, to ni mogoče. Tega ne morem storiti, kar ni dobro,« in bi bila tako nepremična kot polarna zvezda. No, vi me imate tudi v svoji moči in mi lahko škodujete. Toda ne upam si vam pokazati, kje sem ranljiv, ker bi me takoj prebodli, četudi ste mi zvesta prijateljica.«

»Če se vam ni treba bati hujših ljudi kot mene, potem ste čisto varni.«

»Bog daj, da bi bilo tako! Tu, Jana, je senčnica, sediva!«

Senčnica je bil svod v zidu, ki ga je opletal bršljan. V njej je bila lesena klopca. Gospodar je sedel in pustil prostora tudi zame. Jaz pa sem obstala pred njim.

»Sedite,« je velel. »Klop je dosti dolga za dva. Saj se ne bojite sedeti poleg mene, kaj? Ali bi to ne bilo prav?«

Sedla sem. Čutila sem, da bi bilo nespametno, ko bi mu želje ne izpolnila.

»No, moja mala prijateljica, ko pije solnce roso, ko se vse cvetke v tem starem vrtu dramijo in razcvitajo in zgodnje čebelice opravljajo svoje prvo delo — vam povem povest, ki jo morate smatrati za svojo. Se prej pa me pogledajte in mi recite, da vam je udobno in se ne bojite, da grešim, če vas zadržujem, ali pa da vi grešite, če ostanete!«

»Ne, gospod; rada sem tu.«

»No, dobro, Jana, pokličite na pomoč svojo domiselnost! Mislite si, da niste več dobro vzgojeno in krepostno dekle, ampak divji fant, ki so mu od mladih nog vse spregledovali. Mislite si, da ste v dalnjem tujem kraju, da tamkaj zagrešite kako zmoto, nič ne de, kakšno in zakaj, toda tako, da vas nje posledice preganjajo vse življenje. Pamтите, da ne pravim zločin: ne govorim o krvolitju ali drugem činu, ki bi storilca izročil zakonu. Moja beseda je zmota. Posledice vašega čina so vam kmalu neznosne, zato se poslužujete sredstev, da si gorje olajšate, nenavadnih sredstev, a niti nezakonitih ne grešnih. Vendar ste še vedno nesrečni, ker vas je nada ostavila baš na meji v življenje. Vaše solnce opoldne mrkne in dobro čutite, da vas mrači ne bo zapustil do solnčnega zahoda. Bridka in slaba družina je postala edina hrana vašemu spominu. Blodite po svetu, iščoč miru in prognastvu, sreče v užitku — mislim v brezsrčnem, samo čutnem užitku, ki uspava um in ubija čuvstvo. Bolni na srcu in s pusto dušo se vrnete po letih prostovoljnega prognanstva. Tedaj se zopet seznanite — kje in s kom, naj naju ne moti. V novi znanki najdete mnogo dobrote in takih svetlih lastnosti, ki ste jih dvajset let iskali, a jih niste srečali. Mlada je, zdrava, brez madeža in napake. Tak družina oživlja, preraja. Slutite, da se vam vračajo boljši dnevi, višje želje, čistejša čuvstva. Zaželite, da začeli iznova živeti in prebiti ostanek svojih dni na način, ki bi se bolj spodobil neumrjočemu bitju. Da dosežete namen: ali ste upravičeni preskočiti konvencionalno zapreko — čisto konvencionalni zadržek, ki ga ne priznava vest in ki ga vaša razsodnost zamejuje?«

Pravkar je izšel

novelirani

kazenski zakonik

za kraljevino Jugoslavijo

prirejen od

gg. dr. Metoda Dolenc in dr. Rudolf Sajovica. Cena broš. knjigi Din 32.—, vez. v platno Din 42.—

in

Tarifa za odvetnike

Din 6.—

Oboje dobite v

Knjižarni. skovne zadruga, Maribor
Aleksanbrova c. št. 13

Zajuterk:

hrenovko, kruh in 1 deci silvanca za Din 4,50, dobiš v restavraciji A. Senica, Tattenbachova 5. 16-9

Kosilo

6, večerja 5 Din, se dobi v restavraciji A. Senica, Tattenbachova 5. 16-9

Registrirano malo blagajno

kupim. Ponudbe pod »Blagajno« na upravo »Večernika«. 609

Jubilejna izdaja »Interessantes Blatt«

zilde v novi nakladi, naročajte takoj pri Hinko Saxu, Graški trg. 634

Slaščičarno

z vsem inventarjem dam takoj v najem Naslov v upravi ista. 602

Moderna mehka spalnica,

svetlo pobarvana, in kompletna kuhinja ceneno na prodaj, Miklošičeva ul. 6, mizarstvo. 633

Abonent!

Kosilo in večerja za Din 10 dobite v gostilni »Magdalenski dvor« Gračner (prej Bender), Taborska ulica 4, pri magdalenski cerkvi. 631

zastopniki se sprejmejo

Sotira

najpreglednejša kartoteka
Soklič, Maribor Tel. 2510

Inserirajte!

Postrežkinja

išče zaposlitve za popoldne. Naslov v upravi. 590

Dve lepo opremljeni, solnčni sobi

v bližini mestnega parka oddam v najem. Prešernova ulica 19. 500

Oddam

s prvim marcem sobico s prostim vodom in električno razsvetljavo. Vrtna ulica I, vrata 6. 621

Mlad trgovski pomočnik

išče nameščenja, gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo ista pod »Trgovski pomočnik«. 632

Boljšega delavca

sprejem na hrano in stanovanje ter vso oskrbo za 400 Din Rajčeva ul. 21, vrata 9. 603

Paglavec.

V mesto se je zatekla krava s teletom. Policija poizveduje za astnikom. Pa vpraša stražnik nekega dečka, ki se dela, kakor da nekaj ve:

»No, ali morda ti veš, čigava je krava?«

»Čigava je krava, ne vem, za tele pa vem.«

»No, čigavo je?«

»Kravino.«

Ženska.

Nezgoda na cesti. Žensko je povozil avto.

»Uboga starka!« pravi sočutno nekdo, ko ponesrečenko polagajo v rešilni voz.

»O prosim lepo!« se brž oglasi ona. »Še le 42!«